

I ÜLDOSA

Lahmuse Kooli õppekava koostamisel on lähtunud põhihariduse lihtsustatud riiklikust õppekavast ja toimetuleku riiklikust õppekavast. Kooli õppekava kinnitab direktor kooskõlastatult õppenõukogu ja koolinõukoguga.

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

Lahmuse Kooli põhieesmärk on korrigeerida kerge ja mõõduka vaimupuudega õpilase arengut. Korrigeeriva õpetamise eesmärk on vähendada mahajäämust arengus: kujundada psühhofüsioloogilisi kompensatsioonimehhanisme, et soodustada õpilase kognitiivset ja motoorset arengut, tunde- ja tahtevalla kujunemist, sotsialiseerumist ja adapteerumist, sh adekvaatse minapildi kujunemist.

Arvestades Lahmuse Kooli eripära (mõisahooned, mõisapark) on rõhuasetus töökasvatusel. Kasutades olemasolevaid võimalusi ja mõisakooli vajadusi on tähtsustatud praktilise töö osakaal läbi laiendatud tööõpetuse.

Vastavalt sellele on koostatud Lahmuse Kooli tunnijaotusplaan, mis aitab valmistuda lisa-aastaks ja kutseharidussüsteemi üleminekuks.

2. ÕPPEKAVA JA ÕPPE-KASVATUSTÖÖ PÕHIMÕTTED

Õppetöö korralduses ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase võimeid, individuaalseid iseärasusi, samuti vanuselisi ja soolisi iseärasusi, keskendutakse igale õpilasele kui isiksusele.

Kooli õppekava koostamisel, kooli ja klassi tasandil õpetust kavandades ja tegelikus õppeprotsessis lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- **võrdne võimalus hariduse omandamiseks**

Kooli õppekava lähtub Eesti Vabariigi üldhariduskooli kui ühtsuskooli põhimõttest: igapäev peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õpilastel on õigus õppida vastavates koolides ja klassides. Võimalus korraldada individuaalse õppekava alusel abiõpet vajavatele lastele koduõpet vastavalt seadusandlusele.

- **lähtumine humanismi ja demokraatia põhimõtetest**

Eriline tähelepanu on suunatud sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele ja osalusdemokraatiale koolielus.

- **isamaalisus ja rahvusvahelisus**

Kooli õppekava väärtustab eesti rahvusteadvust, kultuuri ja traditsioone. Arvestatakse nii Eesti riigi kui ka Eestis elavate teiste rahvuste identiteedipüüdlusi ja omakultuuri viljelemist, Eesti avatust Euroopale ja maailmale.

- **kõigi õpilaste arengu korrigeerimine**

Korrigeeriva õpetamise tulemusel toimivad ajus kompensatsioonimehhanismid-kujunevad seni puuduvad funktsionaalsüsteemid või muutub ja täiustub kahjustatud süsteemide talitus. Eesmärgiks on arendada-taastada organismi funktsioonid sotsiaalselt rahuldava tasemeni – rehabiliteerida abiõppele suunatud õpilane. Õppetöö kavandamisel arvestatakse nii klassi tervikuna kui iga õpilast individuaalselt. Õppeülesanded valitakse potentsiaalset arenguvaldkonda arvestades: need nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased.

- **õpetamise ja kasvatamise praktiline suunitlus**

Õppekava sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õppekava koostamisel arvestatakse, et õpilased omandaksid teadmised ja oskused, väärtushinnangud ja toimimisviisid toimetulekuks igapäevases elus. Praktilised oskused konkretiseeritakse ainekavades. Otseselt eluks vajalike oskuste kujundamiseks on õppekavas eluõpe ning tööõpetus (käsitöö, aiandus, metsandus, masinaõpe). Õppekava taotleb õpetamist, kasvatamist ja korrigeerimist valdavalt praktilise õppeviisi kaudu.

- **õpilase aktiveerimine ja õpitegevuse kujundamine**

Abiõpe suunab õpilast omandama sotsiaalset kogemust: täitma ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning verbaalse selgituse alusel. Selleks teadvustatakse õpilastele tegevuse (toimingute) struktuuri: ülesandes orienteerumine ja toimingu kavandamine, täitmine, enesekontroll. Tähtsustatakse õpilase õpihuvi kujundamist, hoidmist ja toetamist, õpetamise kontrollivale laadile eelistatakse õpetaja ja õpilase koostööd.

- **õppekava avatus**

Õppekava on avatud nendele muutustele, mida toob kaasa aeg ja sotsiaalne tellimus.

Arvestatakse erinevate tasandite osalust:

- koostööd õpilase ja õpetaja vahel
- koostööd lastevanematega
- koostööd tavakooliga
- koostööd erinevate institutsioonidega (kutsekoolid, tulevased tööandjad).

3. ÕPPEKORRALDUSE PÕHIALUSED

Õppeprotsessi kirjeldatakse astmeti:

	I kooliaste	II kooliaste
1.etapp	1.-3. klass	6.- 7. klass
2.etapp	4.-5. klass	8.-9. klass + LA

3. 1. KOOLIASTMETE PÄDEVUSED

Kooliastmete pädevused kujunevad kõikide õppeainete vahendusel, tunni- ja koolivälises tegevuses. Nende kujundamise võimalused on etapiti ja aineti erinevad. Pädevused kirjeldavad õppija kognitiivset, sotsiaalset ja isiksuslikku arengut, suhtlemis- ja õpioskuste kujunemist.

Pädevused on esitatud kolme rühmana kooliastmete kaupa:

- suhtlemispädevused
- väärtuspädevused
- tegevuspädevused

Kooliastmete pädevused seovad üldeesmärke aine-eesmärkidega, õpitegevust koolis ja tegevust väljaspool ainetunde.

I KOOLIASTE

SUHTLEMISPÄDEVUSED.

1. etapp (1.-2. klass)

- Oskab kuulata ja küsimustele vastata.
- Oskab ühistegevuses kontakteeruda, abi paluda ja kaaslastele abi osutada, suudab osaleda klassi ühistegevuses
- Oskab tuttavas situatsioonis viisakalt käituda
- Suudab ennast väljendada 3-4 sõnaliste lihtlausetega

2.etapp (3.-5. klass)

- Alustab ja jätkab dialoogi
- Osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast; oskab viisakalt käituda koolis ja avalikes, tunneb lihtsamaid kombeid
- Püüab konflikte rahulikult lahendada
- Suudab ennast arusaadavalt väljendada, sh lühitekstide abil

VÄÄRTUSPÄDEVUSED 1. etapp (1.-2. klass)

- Eristab praktiliselt oma-võõrast-ühist
- Hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse
- Hindab käitumisakte õige-vale, meeldib-ei meeldi tasandil
- Oskab märgata ilu

2.etapp (3.-5. klass)

- Mõistab oma-võõras-ühine tähendust ja käitub vastavalt
- Hoiab kodus ja koolis puhtust ning korda
- Arvestab käitumisaktide hindamisel teadaolevaid motiive ja tingimusi, suudab nimetada käitumisaktis ilmnenu iseloomujoont
- Suudab kirjeldada oma käitumist konfliktsituatsioonis

TEGEVUSPÄDEVUSED 1. etapp (1.-2. klass)

- Täidab ülesandeid koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi
- Eristab objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi
- Tajub ruumisuhteid esemete ja kujutiste ning nende osade vahel
- Orienteerub paberilehel, raamatu leheküljel
- Võrdleb ja rühmitab esemeid ja kujutisi erinevate tajutavate tunnuste alusel
- Orienteerub ööpäevas ja aastaaegades
- Suudab kokku viia eseme või kujutluse ja keelelise väljendi
- Tunneb tuttavaid esemeid kirjelduse järgi
- Kujutab ette ja modelleerib lühitekstis kirjeldatud situatsiooni
- Valib ja kasutab abivahendeid praktilise ülesande lahendamisel, lahendab analoogiaülesandeid kujutluses
- Suudab kontrollida oma töö resultaati näidise järgi

2.etapp (3.-5. klass)

- Täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku instruksiooni) järgi
- Oskab osaleda ühistöös ja õppida üksi klassis ning kodus
- Oskab sihipäraselt vaadelda, objekte ja nähtusi võrrelda ning rühmitada, kui rühmitusalus on antud
- Orienteerub ruumisuhetes ja ajas
- Oskab lugeda õppeteksti, orienteerub õpitu, kujutab ette kirjeldatud objekte ja situatsioone
- Eristab tuttavates situatsioonides tegevuse põhjust, tagajärge ja eesmärki
- Kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid, sh lihtsaid skeeme ja sümboleid
- Oskab kirjeldada oma tegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele
- Oskab oma õpiülesandeid nõuetekohaselt vormistada

II KOOLIASTE

SUHTLEMISPÄDEVUSED 1.etapp (6.-7.klass)

- Suudab astuda kontakti koolis ja väljaspool kooli
- Suudab ühistegevuses täita erinevaid ülesandeid
- Käituda vastavalt rollile
- Käitub viisakalt, tunneb kombeid
- Hoidub vägivallast, aitab kaaslasi ja kutsub korrale
- Oskab oma seisukohta rahulikult kaaslastele selgitada

2.etapp (8-9.klass)

- Oskab suhelda vastavalt olukorrale
- Suudab partneriga arvestada
- Järgib ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli
- Oskab oma soove esitada, seisukohti selgitada, osaleda arutelus ja arvestada teisi

VÄÄRTUSPÄDEVUSED 1.etapp (6.-7.klass)

- Suudab objektiivselt hinnata kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest
- Oskab kirjeldada oma käitumist ning püüab seda hinnata ja vajadusel korrigeerida
- Püüab kujundada ilu enese ümber
- Suudab tegutseda vastavalt päevakavale
- Tunneb tervisliku eluviisi põhitõdesid ja püüab neid järgida
- Mõistab töö vajalikkust

2.etapp (8-9.klass)

- Oskab orienteeruda lihtsamates eriolukordades, suudab vastu astuda ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilise ja/või õiguslikult valedele ettepanekutele oma teadmiste ulatuses
- Oskab arvestada rühma huvisid ja isiklikku huvi, püüab kinni pidada kokkulepetest, sh perekonnas tunneb vastutust oma tegude eest
- Teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab oma õiguste eest seista, püüab lahendada konflikte, seadusi ja moraalinorme arvestades
- Oskab luua ja hoida ilu enese ümber
- Hindab õigesti oma võimeid ning kujutab ette oma toimetulekut elus, sh tööturul

TEGEVUSPÄDEVUSED 1.etapp (6.-7.klass)

- Oskab iseseisvalt kasutada õpitud õppimisvõtteid ja tuttavaid abivahendeid
- Suudab õpitud erialal täita tööülesandeid, kasutada juhendaja abi
- Oskab märgata oma õpiraskusi, küsida raskuste puhul abi ja seda kasutada
- Suudab vaatluse põhjal teha järeldusi
- Loeb ladusalt, suudab leida informatsiooni oma teadmiste vastavast tekstist
- Valdab omandatud õpitoimingute struktuuri: orienteerub ülesandes, kavandab tegevuse, täidab ülesande ning kontrollib ja hindab tulemust
- Suudab teadlikustada oma praktilist ja vaimset tegevust
- Valdab praktiliselt emakeele grammatikat, suudab teksti
- Teab inimtegevuse mõju loodusele, hoiab loodust kahjustamast

2.etapp (8-9.klass)

- Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas
- Oskab lugeda lihtsat plaani, kaarti, tabelit
- Valdab iseseisvaks eluks vajalikul määral lugemist, kirjutamist, arvutamist ning tekstiloomet, mõistab kõneleja kavatsusi ja allteksti, orienteerub tarbekeemias ja –füüsikas
- Kasutab omandatud töövõtteid
- oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid
- teadlikustab oma praktilise ja vaimse tegevuse struktuuri, sh mõistab ülesandes orienteerumise ning enesekontrolli tähtsust
- oskab konspekteerida ja koostada tarbekirja
- mõistab tavategevustes ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid

LISA-AASTA PÄDEVUSED

- Emakeele täiendav õppimine annab täiendavaid teadmisi tarbekirja kirjutamisest (eluks vajaminevate dokumentide täitmine) ja täiendab konspekteerimisoskust, mida läheb vaja kutsekoolis;
- Matemaatika tund, kus teostatakse põhiliselt mõõtmisi, lahendatakse tekstülesandeid, mille kaudu omandatakse oskusi maksude maksmiseks ja intresside ning tulumaksu arvestamiseks;
- Inglise keel- elulise info mõistmine ja edastamine suhtlemisel ning liikumisel Euroopa Liidu raames;
- Arvutiõpetus on vajalik, sest elame infotehnoloogia ajastul, õpilased tutvuvad erinevate arvutamismõistmistega, õpivad kasutama internetisõnastikke ja saatma elektronkirju;
- Kodunduse tundides omandavad õpilased teadmisi toiduainete tervislikkusest ja toiteväärtusest, oskusi menüü ja eelarve koostamiseks, toiduainete ostmiseks, retseptide kasutamiseks, laua katmiseks ja erinevate kodumasinade kasutamiseks;

- Sotsiaal- ja kodanikuõpetuse kaudu saavad õpilased teada Eesti Vabariigi seadusi, kodanike õigusi, vajadusi ja kohustusi. Tunnetavad end Eesti Vabariigi täieõiguslike kodanikena, et osaleda vastutustundlikult igapäevases elus.
- Joonestamine arendab käelist tegevust ja kinnistab täiendavalt matemaatilisi teadmisi;
- Maateadus avardab silmaringi globaalses ühiskonnas toimuvaga;
- Perekonnaõpetus annab kaasa eelteadmised pere loomisest, noore pere toimetulekust ja inimestevahelistest suhetest;
- Kehaline kasvatus aitab säilitada füüsilist vormi ja tekitab huvi ka edaspidi tegeleda erinevate spordialadega oma tervise huvides;
- Tööõpetus (ehituslaudsepp) loob ja kinnistab teadmisi kodusteks remonditöödeks ja tekitab huvi ehituse õppimise vastu;
- Aianduse õppimine kasvatab ilumeelt;
- Masinaõpetuse tunnid annavad algteadmisi tehnikast ja selle hooldamisest;
- Metsanduse tunnid annavad teadmisi ja oskusi metsa tööst, hooldamisest ja raiest. Samuti saavad õpilased teada, millist tehnikat kasutatakse metsas.

Pärast lisa-aasta klassi lõpetamist seisavad erivajadustega lapsed valiku ees, kas minna tööle või edasi õppima.

Lisa-aasta ongi selleks vajalik, et erivajadustega laps oleks valmis minema turvalisest kooli keskkonnast täiesti uude ja erinevasse keskkonda. Ta peaks selle aastaga muutuma sotsiaalselt küpsemaks, et tal oleks rohkem teadmisi tulevasest erialast ja oleks kaasas rohkem oskusi jätkata iseseisvat elu.

Lisa-aasta klassis omandavad lapsed eelteadmisi edasiste õpivõimaluste kohta ja kogemusi kutseõppeasutuses toimetulekuks.

Õppekavade koostamisel on põhirõhk suunatud praktiliste oskuste omandamisele. Õpilastel kujundatakse vastutustundelist käitumist, isiklike seisukohtade põhjendamist.

Lisaks klassis õpitule korraldatakse õppekäike, vaadatakse õppefilme, koostatakse lühirefereate.

Näeme, et lisa-aasta on eluliselt vajalik ja igatpidi õigustatud.

3.2. AINETEVAAHELISED SEOSSED JA AINEKAVU LÄBIVAD TEEMAD

Ainetevaheliste seoste ja läbivate teemade õpetamise eesmärk on kujundada teadmisi, oskusi, hoiakuid, käitumisnorme ja väärtushinnanguid valdkondades, millel on kokkupuude paljude õppeainetega. Õpetus realiseerub kogu kooli tegevuse kaudu. Eelistatud on õppevormide mitmekesisus, õppimine kogemuse kaudu: rühmatööd, arutelud, õppekäigud, individuaalsed ülesanded, loovülesanded kodutööd jt.

Läbivad teemad on:

1) Inimene ja keskkond ning säästev areng

Loodusarmastust saab kasvatada ja säästvat suhtumist loodusesse kujundada järgmiste õppeainete kaudu:

- kodulugu ja loodusõpetus
- eesti keel ja kirjandus
- matemaatika
- geograafia
- tööõpetus
- eluõpetus
- kunstõpetus
- muusikaõpetus

Õpetamise eesmärgid:

- Õpetada mõistma inimese, looduse ja ühiskonna vastastikuseid suhteid
- Anda lihtsustatud, kuid süsteemsed teadmised looduse erinevate valdkondade kohta
- Rõhutada loodushoidu ja säästlikku suhtumist ümbritsevasse elukeskkonda
- Teadvustada ümbritseva maailma mitmepalgelisust ja nähtuste omavahelist seotust
- Õpetada hindama keskkonda säästvat eluviisi ja järgima säästliku eluviisi põhimõtteid
- Õpetada suhtuma keskkonda vastutustundlikult
- Anda teadmisi globaalprobleemide kohta

I kooliastmel tutvutakse oma lähiümbrusega.

Õpilane -

- tunneb huvi looduskeskkonna vastu, teab elementaarse loodushoiu reegleid.
- tutvub Lahmuse Kooli mõisapargiga. Siinsed puud ja põõsad, linnud ja loomad. Pargi hooldamine.
- Kooliaed. Lahmuse Kooli aias kasvavad aed-, juur- ja puuviljad. Ravimtaimed
- Vesi meie elus. Vee tarbimine koolis ja kodus, vee kokkuhoid.
- Mets. Mets kui kooslus, metsakaitse. Metsad-rohelised kopsud
- Taimeriik. Sellega seonduvad loodushoiu põhimõtted
- Loodusvarad. Loodusvarade säästlik kasutamine.

II kooliastmel õpitakse tundma looduse, sotsiaalse ja kultuurikeskkonna seoseid.

Õpilane -

- tunneb elementaarseid loodus- ja keskkonna aluseid
- mõistab olulisemaid inimese ja keskkonna vahelisi seoseid
- oskab enda vahetus elukeskkonnas märgata inimtegevuse mõju loodusele ning anda hinnanguid selle tagajärgedele
- suhtub keskkonda vastutustundlikult
- omab üldteadmisi olulisematest kohtadest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonnaprobleemidest
- mõistab olulisemaid inimese- ja keskkonnavahelisi seoseid
- oskab enda vahetus elukeskkonnas märgata inimtegevuse mõju loodusele ning anda hinnanguid selle tagajärgedele

- omab ülevaadet olulisematest kohalikest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonnaprobleemidest
- oskab käituda keskkonda säästvalt, oskab vältida ja vähendada keskkonda kahjustavat tegevust.

2) Tööalane karjäär ja selle kujundamine

Abiõppe üheks eesmärgiks on aidata õpilastel kujuneda isiksusteks, kes suudab kohaneda ümbritsevas keskkonnas ja tuleks võimalikult hästi toime iseseisva praktilise elu korraldamisega. Tundides käsitletav materjal seostatakse eluliste näidetega.

Õpetamise eesmärgid

- 1) Teha lastele arusaadavaks nende pereliikmete ametid, töö ja sisu
- 2) Tutvub erinevate ametite/elukutsetega, saab teavet muutustest töömaailmas
- 3) Luua ettekujutus, kellena õpilased võiksid tulevikus töötada
- 4) Teadvustab oma huvid, võimed ja oskused, mis võimaldab adekvaatse enesehinnangu kujunemist
- 5) Arendab oma õpi-, suhtlemis-, meeskonnatööoskusi jm., et kujundada valmisolek kutsekoolis õpingute jätkamiseks ja töömaailma sisenemiseks

Igapäevase elu korraldamisega paremat toimetulekut toetavad ained:

- eluõpetus
- kunstiõpetus
- tööõpetus ja käsitöö
- aiandus
- metsandus
- masinaõpetus
- keemia ja füüsika alused
- eesti keel ja kirjandus
- matemaatika
- inglise keel
- ajalugu (kodanikuõpetus)

Läbiva suunaga „kutsesuunitlus” taotletakse, et kooli lõpetanud nooruk:

- on harjunud tegema füüsilist tööd
- oskab leida seoseid elustiilide ja erinevate ametite vahel
- on distsiplineeritud ja valmis kinni pidama töödistsipliinist
- oskab oma tööaega planeerida
- on kujundanud oma väärtushinnangud ja jõudnud selgusele, mis teda huvitab
- omab oma võimetest võimalikult reaalset ülevaadet
- omab ülevaadet edasiõppimise võimalustest
- oskab kirjutada CV-d ja avaldust töökoha taotlemiseks
- omab piisavalt infot hariduslike võimaluste ja tööturu võimaluste kohta.

Elukutseid tutvustatakse ja kutseuunitlusega tegeletakse ka klassivälises tegevuses - rühmatunnid, kutsenädalad, kohtumised meie õpilastele sobivate elukutsete esindajatega, õppekäigud kutsekoolidesse, kohtumised kutsenõustajaga.

Tööõpetuse suunad

Tööõpetus on õppeaine, kus teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamine ning isiksuseomaduste kujunemine toimub eelkõige praktilises tegevuses.

Tööõpetuse suundade valikus lähtutakse:

- Riikliku õppekava nõuetest ja soovitudest
- Koolis olemasolevatest tehnilistest võimalustest
- Õpilaste huvidest ja soovidest
- Olemasolevate pedagoogide erialasest väljaõppest
- Õpitava vajalikkusest tulevases elus paremini toimetulekuks

Lahmuse Kooli tööõpetuse tundides õpetatakse:

1. puidutööd
2. käsitööd (õmblemine, kudumine, heegeldamine, viltimine)
3. toiduvalmistamine
4. aiandus (lilleseade)
5. metsandus
6. masinaõpetus

3) Infotehnoloogia

Arvuti kasutamisel on tugev keeleõpetuslik mõju – tekstitöötlemise abil õpib õpilane leidma kergemini oma vigu ja neid parandama. Arvutit on võimalik kasutada võõrkeele õppimisel ja teistes õppeainetes. Arvuti abil saab korrigeerida psüühilisi protsesse ja arendada nende käelist tegevust.

Õpetamise eesmärgid:

Läbiva teema infotehnoloogia õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- Õpib arvutit tundma ja kasutama
- Õpib kasutama interneti ja sealt vajalikku teavet leidma
- Õpib kirjutama ja oma vigu parandama
- Õpib kasutama ainealaseid arvutiprogramme õppetöös
- Oskab koostada kirju ja töödelda teksti
- Oskab kasutada e-panga teenuseid
- Oskab täita elektrooniliselt dokumente, ankeete jne.

4) Turvalisus

Siia kuuluvad

- Liikluskasvatus
- Tervislikud eluviisid

4.1. Liikluskasvatus

I Õppe-eesmärgid

- Tutvustada lapsi liiklusmärkide ja –eeskirjadega
- Kujundada ja parandada liikluskultuuri ning ohutu liiklemise harjumusi
- Õpetada valima ohutut mängukohta
- Anda juhiseid käitumiseks üha tihenevas liikluskorralduses
- Õpetada liiklema nii maanteel kui linnatänavatel

Liiklusteemasid käsitletakse integreerituna aineõpetuses, klassijuhataja tundides, tunniväliste üritustena. Liikluskasvatust saab teostada järgmistes õppeainetes:

- Eesti keel ja kirjandus
- Eluõpetus
- Kodulugu, loodusõpetus
- Matemaatika (tekstülesannete sisu)
- Võõrkeel
- Kunstiõpetus

Läbiva teema „liikluskasvatus“ õpetamisega taotletakse, et õpilane

- Oskab käituda reaalsetes liiklusolukordades ja tunnetab ohtu liikluses
- Oskab vältida liiklusohutlikke situatsioone
- Teab liiklusmärkide tähendusi ja tunneb neid liigeldes ära
- Teab jalgrattasõidu eeskirju ja tunneb neid liigeldes ära
- Teab jalgrattasõidu eeskirju ja oskab kasutada turvavahendeid nii jalakäija kui juhina
- Oskab tegutseda õnnetuse korral

Liikluskasvatust koolis koordineerib huvijuht, kes korraldab koostöös klassijuhatajate, kasvatajate ja liikluspolitseiga vastavaid loenguid, näitagitatsiooni, viktoriine.

4.2. Tervislikud eluviisid

Õpilastele antakse teadmisi tervist ohustavatest meelemürkidest, selgitatakse nende sõltuvusainete kahjulikku mõju inimorganismile ja tulevasele perekonnaelule ning tagajärgi, mida nende kasutamine võib tuua seadusandlusest lähtudes.

Eesmärgiks on kujundada ning väärtustada tervislikke ja karskeid eluviise.

Õppeained, kus eelkõige saab propageerida tervislikke eluviise:

- Eluõpetus
- Loodusõpetus
- Eesti keel ja kirjandus
- Klassijuhatajatunnid ning rühmatunnid

Tervislike eluviiside õpetamisega taotletakse, et õpilane suhtub hoolivalt oma tervisesse, mõistab tubaka, alkoholi ja narkootikumide kahjulikku mõju tervisele ja hoidub neist. Tervislike eluviiside õpetamist koolis koordineerib direktori asetäitja õppe-kasvatustöö alal.

3.3. Õppimise tulemused ja õpitavad oskused

Õppimise tulemused on järgmised.

- Psühholoogilis-pedagoogiline tulemus – oskused, teadmised ja hinnangud;
- Psühhofüsioloogiline tulemus – kompensatsioonimehhanismid;
- Sotsiaalne tulemus – rehabilitatsioon;

Õpioskused ehk sotsiaalse kogemuse omandamise viisid: koostegevus, matkimine, ülesande sooritamise näidise järgi, sooritamise sõnalise juhendi järgi, õpitegevuse iseseisev korraldamine, teabe hankimine, s.h. olulise eraldamine ebaolulisest.

Suhtlemisoskused: oskus kuulata ja aru saada, kontakti loomine, osalemine dialoogis, oma mõtete väljendamine, rollide ja situatsioonide arvestamine suhtlemisel.

Ainealased oskused: olulisemad on lugemine, kirjutamine, arvutamine naturaalarvudega, orienteerumine tekstis.

Tööoskused: tööoperatsioonide valdamine, töö kavandamine ja plaani järgi sooritamise, tulemuste kontrollimine ja hindamine, orienteerumine elukutsete ja tööturu nõuetes.

Vaba aja veetmise oskused: tegevuste valik, olme korraldamine

4. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ KORRALDUS

- Õppetöö toimub põhikooli ja toimetuleku riikliku õppekava alusel;
- Vajaduse korral rakendatakse individuaalõppkava, mille koostab aineõpetaja, või koduõpet, mille määrab perearst või eriarst lapsevanema (eestkostja) taotlusel;
- Õpetaja töö aluseks on õpetaja töökava;
- Õppetöö toimub eesti keeles;
- Õppetöö toimub riiklikult kinnitatud tunnijaotusplaani alusel;

- Õppeaasta koosneb õppeperioodist, praktikaperioodist (alates 6.klassist praktikagraafiku alusel ja koolivaheaegadest (määrab Haridus- ja teadusministeerium);
- Õppetunni pikkus on 45 minutit, vahetund 10 minutit ja söögivahetunni pikkus 20 minutit;
- Õppeaasta lõpul toimuvad lihtsustatud õppekava alusel õppivatele õpilastele taseme määramine põhiainetes tasemetöö tulemuste alusel. Tasemetöid rakendatakse alates 6. klassist;
- Kooli lõpetamiseks sooritab 9 klassi õpilane koolieksamid, eksamiained valib kool;
- Hiljemalt 9. klassi I poolaastal esitatud lapsevanema põhjendatud taotluse alusel võib kooli õppenõukogu otsusega pikendada abiõppekava järgi õppiva õpilase õpiaega pikendada ühe õppeaasta võrra ning toimetuleku õppekava järgi õpilase õppeaega kolme aasta võrra individuaalse õppekava alusel.

4.1. Õpiabi

- Kõneravi. Tunde viivad läbi kõneraviõpetajad-logopeedid.
- Rütmiika. Tunde 1.-4. klassis 1 tund nädalas
- Sporditegevus ja osalemine para- ja eriolümpia liikumises
- Huvialaringid. Ringitunde viivad läbi ringijuhid huvilistele ja huvitegevusse suunatud õpilastele
- Tööõpetus ja töökasvatus ning õppepraktika
- Elukorraldus õpilaskodus ja organiseeritud vaba aeg

4.2. Tugiteenistus

- Meditsiiniline teenindamine Suure-Jaani valla perearsti ja meditsiiniõe poolt kord nädalas. Lisaks Suure-Jaani Hambaravi teenused vajaduse järgi.
- Kooli söökla toitlustab õpilasi 4 korda päevas.
- Õppeperioodi ajal tasuta koolibussi kasutamisevõimalus 2 korda nädalas.
- Avatud on kooli raamatukogu 20 nädalatunni ulatuses

4.3. Praktilise töö osakaal

Õppe-kasvatustöö osaks on õpilaste kevadine tööpraktika kuni kahe töönädala ulatuses pärast õppetöö lõppu. Õppepraktika sooritatakse kooli territooriumil, tehes heakorra- ja muid koolile vajalikke jõukohaseid töid. Õppeaasta jooksul tuleb õpilaskodus elavatel kasvandikel teha teatud arv töötunde (kooli territooriumi korrashoidmine ja küttepuude vedu puukütet kasutatavatesse kooliruumidesse).

4.4 Klassiväline tegevus

Klassiväline töö kasvatusrühmades ja huvialane tegevus on Lahmuse Kooli õppekasvatustöö lahutamatud osad, millel on õppetööd täiendavad, üldarendavad ning suhtlemist võimaldavad eesmärgid. Elamine õpilaskodus võimaldab kasvandikel kergemini sotsialiseeruda ja kasvatab iseseisvust.

4.5. Tunnijaotusplaan

4.5.1. Abiõppe tunnijaotusplaan (lihtsustatud õppekava)

Lahmuse Kooli tunnijaotusplaan kirjeldab õppe ajalist korraldust, mille aluseks on Haridus ja Teadusministeeriumi riiklik abiõppe tunnijaotusplaan. Selles on esitatud kohustuslike ainete tundide arv klasside kaupa ja koolisisene tööõpetuse rühmade (metsandus, masinaõpetus, kodundus, aiandus) läbiviimine.

Õppetundide arv nädalas

ÕPPEAINED/ KLASS	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	LA
Emakeel	7	9	9	8	8	7	6	6	6	5
A-võõrkeel					2	2	2	2	2	1
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Füüsika ja keemia									2	1
Ajalugu, kodanikuõpetus						1	2	2	2	1
Geograafia						2	2	2	1	1
Kodulugu	1	1	2	2						
Loodusõpetus					2	2	2	2	2	
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1		
Kunst	1	1	1	1	1	1				
Arvutiõpetus								1	1	2
Metsandus								P2	P2	P3
Masinaõpetus									P2	P4
Tööõpetus/ käsitöö	2	2	3	4	6	6	8	T6, P7	T5, P6	P8, T5
Kodundus								T2	T2	T5
Aiandus								T2	T2	T5
Rütmika	1	1	1	1						
Kehaline kasvatus	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2
Eluõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kohustuslik koormus	20	23	25	25	28	30	30	32	34	34
tööpraktika						20t/5p	40t/10p	40t/10p	60t/15p	60t/15p

4.5.2. Toimetuleku tunnijaotusplaan Lahmuse Koolis

ÕPPETUNDE NÄDALAS									
ÕPPEAINED/ KLASS	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Orienteerumisained	4	5	5	5	7	7	7	7	7
Emakeel	4	5	6	6	6	6	6	6	6
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	5	5	5
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kunst-ja käeline tegevus	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tööõpetus	3	3	3	3	3	5	5	7	9
Kehaline	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lubatud koormus	20	23	25	25	28	30	30	32	34

Õpetamine toimub toimetuleku riikliku õppekava ja/või individuaalse õppekava alusel. Individuaalne õppekava koostatakse õpilasele pärast tema põhjalikku ja mitmekülgset uuringut.

Orienteerumisainete all mõeldakse järgimisi õppeaineid: kodulugu, geograafia, ajalugu ja kodanikuõpetus, füüsika-ja keemia alused ning olustikuõpetus.

Tööõpetuse tunnid toimuvad alates 6. klassist poistele ja tüdrukutele eraldi, õpperühma suurus on 4-7 õpilast. Väiksemate õpilaste arvu puhul moodustatakse tööõpetuse õpperühm mitme klassi õpilastest.

Psüühiliste protsesside korrektsioon toimub kõikides ainetundides ning individuaal- või rühmatöona (1.-5. klassis) logopeedilise töö raames.

Ravivõimlemise rühmad (4-6 õpilast) moodustatakse vajadusel vastavalt meditsiinilistele näidustustele 1.- 6. klassis ühe nädalatunni ulatuses kehalise kasvatus tundide arvelt.

4.6. Individuaalse õppekava koostamine juhised

Individuaalne õppekava (IÕK) on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks õpilase arengulisi erivajadusi arvestava õppe individuaalsed eesmärgid ja eriabi, mis on vajalik õppeeesmärkide saavutamiseks. Individuaalõppekava koostatakse õpilasest lähtuvalt, kas arenguvaldkondade või õppeainete kaupa. Vald-konnad peavad hõlmama:

- motoorseid oskusi;
- eneseteenindamise oskusi;
- sotsiaalseid oskusi;
- kommunikatiivseid oskusi;
- kognitiivseid oskusi;
- tööoskusi.

Individuaalse õppekava rakendamisel on viis etappi:

- õpilase arengutaseme esialgne kirjeldamine / hinnang;
- lühi- ja pikaajaliste eesmärkide püstitamine ja vajaliku eriabi määramine sh spetsiifilise õppevara kasutamine;

- õppeprotsessi fikseerimine eesmärkide täitmise hindamise näol;
- individuaalse õppekava korrigeerimine;
- kokkuvõtva hinnangu koostamine õppeaasta lõpus.

IÕK koostatakse pärast õpilase arengu mitmekülgset uurimist. Individuaalõppekava koostamises osalevad kõik koolis õpilasega tegelevad erialaspetsialistid. Individuaalse õppekava koostamist juhib klassiõpetaja (eripedagoog) ja selle kinnitab kooli direktor.

Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse sellest, mida õpilane oskab ja suudab, seega on hinnang positiivne. Individuaalõppekava kaitseb õpilase huvisid ja arvestab tema arengutaset ning individuaalseid vajadusi. Iga arenguvaldkond/õppeaine esitatakse konkreetsest õpilasest lähtuvate õppe-eesmärkidena, millest juhinduvad nii kooli pedagoogid kui ka lapsevanemad. Vajalik on lastevanematele/hooldajatele tutvustada õpilase õppetöö eesmäärke ja meetodeid.

Õpieesmärgid peavad olema kohased väljakutsed konkreetsele õpilasele ja sõnastatud selgelt. Individuaalne õppekava on õppijakeskne õppekava.

Individuaalne õppekava koostatakse esimese veerandi jooksul õpilase kooli tulekust või kahe nädala jooksul alates uue õppeaasta algusest. Individuaalse õppekava vorm töötatakse välja koolisiseseelt.

5. ÕPILASTE HINDAMISE KORD

Õpitulemuste hindamise aluseks on:

- Õpilaste hindamise kord HTM määruse alusel
- Põhikooli lihtsustatud õppekava
- Toimetuleku riiklik õppekava

5.1. Hindamise eesmärgid

Õpitulemuste hindamine

- Kujundab abiõppel olevate õpilaste õppimisoskusi;
- Suurendab õpimotivatsiooni;
- Suunab õpilase adekvaatse hinnangu kujunemist, toetab edasise hariduse valikut;
- On aluseks õpetaja tegevusele õpilase õppimise ja arengu toetamisel;
- Annab tagasisidet õpilase õpiedukusest, toetab õpilase arengut.

Käitumise ja hoolsuse hindamine motiveerib ja suunab õpilast:

1. järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;
2. täitma kooli kodukorra nõudeid;
3. täitma õpiülesandeid ja kohustusi.

5.2. Hindamise põhimõtted

- Hindamine lähtub õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest
- Hindamismeetodid on selged kõikidele osapooltele (mida hinnatakse ja milliseid hindamisvahendeid kasutatakse).
- Hindamiskriteeriumid on õpilastele selged
- Hinne peab olema objektiivne, õpilaste võimeid ja arengut arvestav
- Hindamise planeerimisel arvestatakse oodatavaid õpitulemusi lähtuvalt järgmistest kriteeriumidest:
  1. Aine norm – milliseid teadmisi peab teadma;
  2. Sotsiaalne norm – klassi tase;
  3. Individuaalne norm – õpilase võimed, pingutus.

5.3. Hindamise vormid

1. Sõnalised hinnangud
2. Numbrilised hinded:
  - Õpiprotsessi hinne
  - Arvestusliku töö hinne
  - Kokkuvõttev hinne
3. Õpilase enesehinnang
4. Kaasõpilase hinnang

1) Sõnaline hindamine

Sõnalist hindamist kasutatakse

- Toimetulekuklassis
- 1.klassis I poolaastal
- IÕK alusel õppijale

Sõnalise hindamise korral antakse õpilaste õpitegevusele ja õpitulemusele

- a) õppeprotsessi käigus suulisi ja kirjalikke kokkuvõtvaid hinnanguid
- b) õppeveerandi ja õppeaasta lõpul kirjalikke kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad lapse arengut õpiprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist õpitulemusele. Tuuakse esile õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ning lünkadele teadmistes.

Kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kantakse klassitunnistusele. Õpilaste sõnalise hindamise aspektid, kokkuvõtvate hinnangute esitamise ja klassitunnistuse vormi kinnitab kooli õppenõukogu.

2) Numbrilised hinded

Numbriliselt hinnatakse õpilasi alates 1. klassi II poolaastast.

Õppetööd hinnatakse põhiliselt 5 kriteeriumi alusel:

- Tuleb hästi toime – hinne „5”
- Tuleb toime – hinne „4”
- Tuleb toime abiga (koostegemise eeskuju, sõnaline abi) – hinne „3”
- Ei tule toime – hinne „2”
- Ei kasuta olemasolevaid võimeid – „nõrk” – hinne 1

Põhiliselt kasutatakse jooksvat hindamist, mis peaks olema õpilase jaoks eelkõige positiivne kinnitus väikestest etapiviisilistest edusammudest.

Hinnatakse põhiliselt õpiprotsessi – õppimise üksiktulemusi, mille eesmärk on

- Õpilasele tagasiside andmine õppimise edukusest
- Õpilase õpimotivatsiooni ja positiivse enesehinnangu toetamine
- Õpiülesannete korrigeerimine ja vajaduse korral diferentseerimine

Õpiprotsessi hindamisel arvestatakse nõutavaid õpitulemusi, õppeaine eripära, õpilase vanust, õpilase võimeid, õpilase arengut.

Diferentseeritult hinnatakse püsiva kirjaliku kõnepuudega õpilase kirjalikke töid, kui õpilane saab regulaarselt logopeedilist ravi või kui õpetaja töötab temaga individuaalselt logopeedi nõuannete järgi. Kirjalike tööde hindamisel diferentseeritult arvestatakse düsgraafikule omaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks.

Arvestuslikku hindamist kasutatakse ühe tervikliku aineosa käsitlemise järel nõutavatele õpitulemustele hinnangu andmiseks, sh tasemetööd.

Arvestusliku hindamise eesmärk on võimaldada õpilasel oma huve ja võimeid määratleda ning arendada

Arvestuslikult võib hinnata õpilaste kirjalikke, suulisi ja praktilisi töid.

Kokkuvõttev hindamine kajastub õpilase tunnistusel õppeainete veerandi-, poolaasta ja aastahinnetena. Kokkuvõtva hinnete panekul arvestatakse nii jooksvaid kui arvestuslikke hindeid.

- Õppeaine veerandi- ja poolaastahinne pannakse välja vähemalt 3 protsessihinde põhjal.
- Õpilasele, kes on koolist pikemat aega põhjusega puudunud ja tal ei ole nõutud arvu protsessihindeid, kokkuvõtvat veerandi- või poolaastahinnet välja ei panda. Talle antakse järelevastamise võimalus õpetajaga kokkulepitud ajal.
- Kui õpilasel on 50% tundidest põhjusest puudumisi, siis jääb ta hindamata. Õppeaines emakeel pannakse peale õppeaine veerandihinde välja osaoskuste veerandihinded. Osaoskuste aastahinnet ei panda.
- Kui õpilasele on kehalises kasvatuses meditsiiniliste näidustuste tõttu esitatud erinõuded, kasutatakse hindamisel kokkuvõtva veerandi- ja aastahinde asemel hinnangut „arvestatud”.

- Oskusainete hindamisel (kehaline kasvatus, kunstiõpetus, muusika) võib kasutada hinnangut „arvestatud”.
- Arvutiõpetuse hindamisel kasutatakse hinnangut „arvestatud”.
- Numbriline aastahinne pannakse välja vähemalt kahe veerandihinde alusel
- Õppeainete kokkuvõtvad veerandi-, poolaasta- ja aastahinded kantakse klassipäevikusse ja –tunnistusele, aastahinded ka tunnistusele.

5.4. Käitumise ja hoolsuse hindamine

Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja kasvatajatega.

Õpilase hoolsust ja käitumist hinnatakse igal õppeveerandil.

Käitumise aastahindeks pannakse „mitterahuldav” kooli õppenõukogu alusel. Selleks esitab klassijuhataja õppenõukogule põhjenduse, milles on arvestatud ka aineõpetajate ja kasvatajate seisukohti ja ning ettepanekuid.

„Mitterahuldava” hinde põhjus kantakse klassitunnistusele. „Mitterahuldava” aastahinde kinnitab kooli õppenõukogu.

Hoolsushindega „mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused ülesanded.

Käitumise hindamine

Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja väljaspool kooli.

Käitumishindega

- „eeskujulik” hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
- „hea” hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid
- „rahuldav” hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ning suunamist.
- „mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate ega lastevanemate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks” ka põhjuseta puudumiste korral või üksiku õigusvastase teo korral või elukõlbelise käitumise eest.

Hoolsuse hindamine

Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppetösse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

Hoolsushindega

- „eeskujulik” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas, ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.
- „hea” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt.
- „rahuldav” hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.
- „mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused õpiülesanded ning muud ülesanded nii koolis kui kodus.

Hinde ja kokkuvõtva hinde vaidlustamine ja vaidlusküsimuste lahendamine

Õpilase ja lapsevanemal on õigus arvestuslikke ja kokkuvõtvaid hindeid ning sõnalisi hinnanguid vaidlustada ja taotleda nende muutmist.

Õpilase hindamisel tekkinud eriarvamusi ja vaidlusküsimusi lahendavad õpilase või lapsevanema nõudmisel aineõpetaja, klassijuhataja või direktori asetäitja õppe-kasvatustöö alal.

Hinde pannud õpetaja on kohustatud selgitama hindamise põhimõtteid, korda ja hindamise kriteeriume ning põhjendama hinde õigsust ja nõuetele vastavust.

Vajaduse korral vaatab vaidlusaluse küsimuse läbi kooli õppenõukogu, teeb otsuse ja teavitab sellest õpilast ja lapsevanemat viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

Kui õpilane või lapsevanem ei ole kooli juhtkonna või õppenõukogu otsusega nõus, võib ta pöörduda kooli õppe-ja kasvatustegevuse üle riiklikku järelevalvet teostava ametniku poole viie tööpäeva jooksul arvates otsuse teadasaamisest.

Kooli õppe-kasvatustegevuse üle riiklikku järelevalvet teostav ametnik on kohustatud vaidlusküsimuse lahendama kümne päeva jooksul arvates avalduse samisest ja teavitama sellest õpilast ja lapsevanemat ning direktorit kolme päeva jooksul.

6. ÕPILASE TÄIENDAVALLE ÕPPETÖÖLE JA KLASSIKURSUST KORDAMA JÄTMINE NING JÄRGMISESSE KLASSI ÜLEVIIMINE

6.1.. Järgmise klassi üleviimine

1. Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.
2. Õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks.
3. Põhikooli 2.-8. klassi õpilane, kes on täitnud kooli õppekava nõuded, viiakse õppeperioodi lõpul üle järgmise klassi. 1. klassi õpilased viiakse üldjuhul üle järgmisesse klassi. Erandjuhul õppenõukogu otsusel ja lapsevanema avalduse alusel võib jätta õpilase klassikursust kordama.
4. 1. klassi õpilased, kelle arengu ja kooli õppekava täitmise kohta on antud sõnalisi hinnanguid, viiakse üle järgmise klassi klassijuhataja (klassiõpetaja) hinnangute alusel. Vt. eelmine punkt.

6.2. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmise

1. Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse. Täiendava õppetöö sõidukulud kompenseerib õpilane ise.
2. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
3. Kui õpilane ei ole täitnud õppekava nõudeid, mida väljendab õppeaine mitterahuldav aastahinne või hindamata jätmise või 1. klassis klassijuhataja (klassiõpetaja) sõnaline hinnang, jäetakse õpilane õppenõukogu otsusega täiendavale õppetööle või erandjuhul klassikursust kordama.
4. Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustab kooli õppenõukogu.
5. 2. –8. klassi õpilane, kes kuni kahes õppeaines ei täitnud õppekava nõudeid, jäetakse kaheks nädalaks täiendavale õppetööle. Õpilasele antakse omandamata õppematerjali (kursuse) kohta täiendavaid ülesandeid, tema üleviimine järgmise klassi otsustatakse peale täiendavate ülesannete täitmist.
6. 2. – 9. klassi õpilane, kes kolmes või enamas õppeaines ei täitnud õppekava nõudeid, jäetakse klassikursust kordama.
7. 1. klassi õpilast üldjuhul klassikursust kordama ei jäeta

8. Kolmandaks aastaks õpilast klassikursust kordama ei jäeta, vaid viiakse üle järgmisesse klassi. Juhul, kui õpilane ei ole täitnud koolikohustust aasta jooksul, teda õppenõukogu otsusega edasi ei viida.

9. Individuaalse õppekava järgi õppinud õpilane võib klassi lõpetada tavalisest lühema või pikema ajaga. Õppeperioodi lõpul otsustab kooli õppenõukogu õpilase teadmiste taseme järgi, millises klassis õpinguid jätkata.

10. Õpilased, kelle käitumishinne on mitterahuldav, viiakse rahuldava õppeedukuse korral üle järgmise klassi.

11. Toimetulekuõppekava järgi õppivaid õpilasi klassikursust kordama ei jäeta. Erandjuhul jäetakse õpilane klassikursust kordama, kui ta ei ole koolikohustust õppeaasta jooksul täitnud.

6.3. Õppeaja pikendamine

1. Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppinuile on võimalik õppimise aega pikendada ühe õppeaasta võrra.
2. Toimetuleku riikliku õppekava alusel õppinuile on võimalik pikendada õppimise aega kolme õppeaasta võrra.
3. Õppimise aega pikendatakse õpilase sotsiaalseks toimetulekuks valmisolekut suurendavate valikainete omandamiseks.
4. Täiendav õppimine toimub individuaalse õppekava rakendamise kaudu.
5. Põhjendatud taotluse (avalduse) õppeaja pikendamise kohta esitab lapsevanem (eestkostja, hooldaja) kooli direktorile hiljemalt 9. klassi esimesel poolaastal.
6. Õppimise aja pikendamise otsustab kooli õppenõukogu.

6.4. Hindeline arvestus, lõpueksamite sooritamine ja põhikooli lõpetamine

1. Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava(abiõppe õppekava) järgi õppiv põhikooli lõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks kooli direktori kinnitatud materjalidega põhikooli lõpueksamid, mis toimuvad direktori määruse alusel.
2. Põhikooli riikliku õppekava (abiõppe õppekava) järgi põhihariduse omandanud õpilasele, kelle õppeainete aastahinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik lõpueksamid sooritanud positiivselt, antakse õppenõukogu otsusega põhikooli lõputunnistus.
3. Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (abiõppe õppekava) järgi õppinud põhikooli lõpetajale, kellel on kuni kahes õppeaines aasta- või lõpueksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, antakse põhikooli lõputunnistus õppenõukogu otsusega pärast täiendava õppetöö või korduseksami sooritamist.

4. Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (abiõppe õppekava järgi õppinud põhikoolilõpetajale, kellel on kuni kahe ainsa aasta- või lõpueksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, või kes ei ole suutnud täiendavat õppetööd või korduseksamit sooritada rahuldavalt, võib lapsevanema kirjaliku avalduse põhjal õppenõukogu otsusega anda põhikooli lõputunnistuse.
5. Toimetuleku riikliku õppekava järgi õppiv põhikoolilõpetaja põhikooli lõpetamiseks eksameid ei soorita.
6. Toimetuleku riikliku õppekava läbinud õpilasele antakse õppenõukogu otsusega põhikooli lõputunnistus.